

Proč prošel vládní balíček tak snadno?

[m medium.seznam.cz/clanek/kecy-a-politika-proc-prosel-vladni-balicek-tak-snadno-13580](https://medium.seznam.cz/clanek/kecy-a-politika-proc-prosel-vladni-balicek-tak-snadno-13580)

Kecy a politika

Někdo to může svést na české parné léto, nebo dopředu nakoupené zájezdy některých poslanců do míst, kde je ještě větší parné léto.

Blíž k pravdě bude mít názor, že ministr financí Stanjura a jeho ministerští kolegové zatím nerozkryli, čeho se budou týkat škrty v národních dotacích, které mají být kolem 55 miliard korun. Pro představu: vládní balíček, který má být základem pro rozpočet na rok 2024, předpokládá zvýšení daní v objemu asi 31 miliard korun a škrtní ve výdajích státu přes 60 miliard. V tomhle kontextu je škrtní daní klíčovou operací. Pravý politický rachot nastane ve chvíli, kdy různé samosprávy a firmy ucítí, že nedostanou předpokládané dotace, začnou se aktivizovat a osedlají si opozici. Z toho jde vyvodit, že další, mnohem horší kolo projednávání balíčku nás čeká po prázdninách.

Úsporné balíčky a soubory opatření nejsou žádnou raritou letošního léta. Byly tu s námi před sametovou revolucí i po ní, a jsou reakcí na nějakou nerovnováhu v ekonomice. Ta může být způsobena

vnitřními problémy (zadlužení státu, inflace) nebo vnějšími (finanční krize), obvykle oběma faktory.

Na dnešní úsporný balíček bylo zaděláno už před řadou let a souvisí se vzrůstem moci státu a jeho sociálního systému. Ještě v devadesátých letech se považovalo za žádoucí, aby stát hospodařil s vyrovnaným rozpočtem. Na jeho záchranu také ministr financí Kočárník v roce 1997 vytvořil dva balíčky opatření, když vlivem zbrzdění ekonomiky stát nezískal očekávané rozpočtové příjmy.

První výrazný deficitní rozpočet vytvořil až premiér Vladimír Špidla a následně jeho nástupce Jiří Paroubek. Tehdy došlo k zabudování desítek miliard korun do sociálního systému a zúžil se manévrovací prostor pro politiky. Po nástupu finanční a řecké krize po roce 2008 připravily středopravicové vlády další ozdravná opatření, která měla jeden společný rys: zvyšovala daně, snažila se o úspory ve fungování státu, ale už jen zmírňovala nárůst zadlužení.

Když po roce 2013 nastala až do covidu světová hospodářská konjunktura, nevyužila toho Sobotkova a Babišova vláda k vytváření finančního polštáře pro horší časy. Pak přišel covid, další výrazné zadlužení. Najednou se ukázalo, že státní struktury jsou nastaveny na deficitní hospodaření kolem 300 miliard korun.

Kdybychom dnes chtěli z roku na rok vytvořit vyrovnaný státní rozpočet, mohli bychom zrušit demokracii, protože volených politiků by nebylo potřeba. Ve vedení by mohla být jen vrstva byrokratů, která by rozesílala penze, mzdy státním zaměstnancům a sociální dávky. Všechno by bylo předem dané a nikdo by se nemusel rozhodovat, jestli postavit novou nemocnici nebo letiště. Prostě by na to nebylo. Plus mínus všechny rozpočtové příjmy by se zkonsumovaly.

Přesto je v Česku skupina, která je relativně bohatá a hospodaří s přebytkovými rozpočty. Jsou to obce a města. Jen loni měly souhrnně na účtech 331 miliard korun a před pár měsíci je ministerstvo financí kritizovalo, že neinvestují a jejich peníze se v důsledku inflace vypařují.

Navíc Svaz měst a obcí, dnes už podporovaný vládním hnutím STAN, usiluje o získání celého výnosu daně z nemovitostí. Jestliže loni byl výnos z této daně 12,4 miliardy korun a byl příjmem samospráv, měl by se podle balíčku zvýšit o deset miliard, které by připadly státu. Svaz měst a obcí chce, aby celý výnos byl měst a obcí, a že by snížil výměnou svůj podíl na dani z právnických a fyzických osob.

Tento tah by nejspíš vedl k tomu, že starostové budou mít ještě menší zájem o podporu podnikání ve svém teritoriu a kompletně zabřednou do komunálního socialismu, v němž jednou nohou už jsou. Hodně peněz na účtech totiž vede k tomu, že se sama města pouštějí do podnikání a provozování služeb, čímž jenom deformují trh. Namísto toho, aby vedle malebnosti svých obcí vytvářely prostor pro to, aby v dostupné vzdálenosti byla pro jejich voliče také práce.

Když k tomu připočítáme chronický nedostatek pracovní síly na českém trhu, nemůže tento trend skončit jinak než všeobecným zchudnutím země a zrychlením dynamiky stěhování lidí do velkých měst. Barokní ráz českých obcí a městeček zůstane zachován, ale nikdo tam nebude chtít žít, protože práce se odsud odstěhuje. Pochopitelně to nesouvisí s přesunem jedné daně. Je to širší trend, na který by se určití politici měli podívat z vyšší perspektivy.

Bohumil Pečinka, Petros Michopoulos

Kecy&Politika